

ŽENSKÁ HLÍDKA

Pořadatelka M. Hursková

DVĚ RŮŽE.

Fr. X. Svoboda.

Jako dva květy na plátně,
jako dvě růže zkvětlé,
matička mrtvá a dítětem
v postýlce leží avětí.
Matičku v čelo smrti teď libala,
Maria Panna děcku zpívala.

Děťátko sváží, šťastno buď,
jak pláče na větvici!
Matičko bílá, buďš spat
ve hrobě pod větvíci!
Jako dvě růže jste tu pospolu,
červená, bílá, obě bez bolu.

STRACH PŘED ŽENOU.

Muži i zde v Americe mají strach před jednou slabou ženou, neboť se jí báli pustiti na půdu americkou. Dle mého úsudku, potuluje se v této zemi nunoem škodnějších lidí, kteří zde trpí své nekalé femesko a vládá si toho nevšímá. Paní E. Pankhurstová nemůže zde sama nicého poškoditi, kdyby mluvila ve dne v noci, neboť zdejší poměry jsou jiné než v Anglii a též jest málo těch, kteří způsob, s jakým ženy v Anglii bojují za svá práva schvalují. Spíše jednají jejich příkře odsuzují. President Wilson zasluhuje díky všech žen za jeho šlechtné jednání, že usměřil ženy a matky od velké urážky a zneuctění tím, že by byla žena, která se obětuje pro práva svých spolužáků, tak degradovaná a nepřipravená ani na půdu americkou. Dle mého náhledu máme tu v této zemi jiné problémy, které jsou nám mnohem více nebezpečné, nežli otázka ženského hlasovacího práva a to nám dokáže blízká budoucnost.

SCHŮZE DAMSKÝCH SPOLKŮ.

Zrovna tak jako všechno se časem přejíže, tak také nadšení v našem spolkovém životě ochabuje, stáváme se nad míru netečními, pohodlnými, zvolíme si dobré úřednice a na ty složíme všechnu zodpovědnost v řízení spolkových záležitostí a o další se nestaráme. Nemyslím, že je to správné, uvalovat všechnu práci na bedra jen několika členek a pak když se nám něco nezamlouvá jen práci jejich, často ještě dosti nešetřně odsuzovati. Každá členka, když přistupuje ku kterémukoliv združení, zároveň slibuje plniti všechny požadavky ve stanovách tohoto občanského a tu jest její povinností slovu svému dostát. Však žel, že se tak u mnohých neděje, většina jejich jest tak pohodlná, že ani jednou za rok se ve schůzi neokáže a o zdar spolku se vůbec nestará. Když však přijde nemoc neb jiné neštěstí, kde jest oprávněná pouzítí výhod, které spolek členkám svým poskytuje, tož teprv se hlásí, že též ona patří ku združení a přeje si výhod těch v plném znění zákonů jeho a to bez ohledu na stav pokladny, která často trpí úbytěmi a to jen z příčin netečnosti a pohodlnosti mnohých také členek. Jest zřejmo, chceme-li, aby spolek prosperoval, musíme všechny přiložit ruku k dílu a pomáhati dle sil svých v udržování zájmu a pečovat o rozkvět a zdar tělesa ku kterému nás váže čestný slib náš, neb jest to naše povinnost. Jestli slovo činí muže, tož má též ten samý význam pro ženu, neboť v tom se značí dobrý a pevný charakter člověka.

Velice mile mne potěšila společnost p. A. Kučerové z David City, jež díla účtářskou se svým malým synáčkem u p. A. Vitámové a zároveň se sdělavši naší schůze klubu Koneanského, jež se odhývala v pátek minulý týden. P. Kučerová jest členkou Sdružení žen v David City již několik let. Též nás všech její přítomnost.

Paní Anně Kutákové, manželce našeho ositelého, smutného a zarmouceného redaktora, srdečně děkuji za vzpomínku zaslanou posledních z Chicago, Ill., kde díla návštěvou u svého otce.

Musím douhat, že tak trochu sympatizují s p. Kutákovou, neboť jest to samoty již tento rok sama dosti zkusila. Já starouček se k starosti též spustil a toula se mně po světě a to už za toto léto po-

o tom, jaké to bude po jejich smrti.

„Budeme mít každý svou hvězdu, tam si budeme pokuřovat, rozmouvat spolu o životě a budeme se dívat dolů na svět a na ty, které jsme tam zanechali. Bude nám dobře!“

Nevěřila jsem však tehdy, že by mohla brzo zemřít, vždyť si nikdy nenafíkala.

V létě mívá Josef Matějka čtrnáctidenní dovolenou; manželé jezdívali vždy do rodného hnízda Matějčkovy, do Zaluží, na statek rodičů. Také tam bývali jsme zvaní a vítáni celou rodinou, stejně srdečně jako v Praze.

Zde byl Matějka šťasten a ve svém životě. Jeho okolí bylo usměvavé a dobré, nesentimentální a přísné jako jeho srdce. Zde vznikaly jeho poslední, nejlepší práce. Žel, i myšlenky k pracím novým, kterých už dokončit nemohl.

Nikdo netušil, jak blízký je jeho skon.

Viděla jsem jej naposled ku konci června, před jeho odjezdem do Zaluží.

Vypravoval, že byl u lékaře, že jeho nemoc je vážná — „ano, ano, pět, šest let... víc mi nezbyvá“, řekl s úsměvem, „ale těch pět, šest let —“

Nedofekl, jen jeho jasné, bystré oči ještě jasněji se rozzářily; věřil ve své síly; jeho dílo bylo rozpočteno na těch pět, šest let. Co mohl dáti! Co to bylo znamená!

„A už se trochu zmatofím — zmatofím“ bylo jeho slovo — „napíšeme vám, a vy nás zase navštívíte. S bohem, s bohem,“ loučil se se mnou.

Neshledali jsme se již.

Čekali jsme na psaní, nepřicházelo.

Přišla za měsíce paní Matějčková. Sama, ona, která nikdy sama neohodila.

Útlá a bledá, s velikými zlatě hnědými očima, na rtech úsměv plný srdečnosti a dobroty, jako vždy jsme ji znali, objevila se na prahu. Jen jakási rozpačitost jevila se v tomto směru.

„Jdu se smutnou novinou,“ promluvila divným, cizím hlasem, ale nepřestávala se usmívat. — „Pepa je mrtvý!“

V pokoji bylo plno letního slunce; jak asi krásné a vlnité bylo toto slunce v Zaluží, jak zářil asi celý úrodný, požehnaný kraj pod jeho paprsky!

A smrt —!

Ten, který věřil, že aspoň pět let tu ještě pobude — snad věřil i ve víc! — že vykoná krásné své dílo — ten už nežije!

Nebylo to uvěřitelné.

A paní Matějčková přestala se ušle usmívat, a my spatřili, jak je zmofena žalem, jak je bledší a útlejší než stín, jak krutou pravdou jsou její slova.

„Ale neplakala!“

Slyš plny její krásné oči, ale ona je přemáhala a vyprávěla. —

Vyprávěla nám o posledních dnech svého muže, o rychlém postupu jeho trapné nemoci, o jeho touze po životě. —

„On chtěl žít... tolik chtěl žít...“

Tak skončily přátelské hovory v tichém salonku, plném modrého kouře cigaretového. Paní Matějčková přišla k nám ještě jednou; to již ani nebyla ona, to byl obraz smrti.

Na naše domluvy, aby se šetřila, aby nekouřila, odpovídala se svým podivuhodným úsměvem hrdinou:

„A proč? Život nemá pro mne cenu.“

Na podzim ulehla.

Když zemřel můj muž, dostala jsem od ní dopis; prosila mne, a bych jí přišla povídat o zesnulém dobrém jejím příteli.

Tak jsme se shledaly zase.

Přenechala svou hvězdu Josefovi... na několik měsíců. A za půl roku po jeho smrti odešla i ona. Její krásný, tichý život uhasl, když nebylo možno žít pro bytost nejlíbejší.

Jsem nyní tři tady ve hvězdách; pokuřuji a povídám si o životě; vzpomínám; sleduji události našeho světa?

Já, která jsem tu zbyla jediná z přátelského kruhu, z důvěrného soultí tři nezapomenutelných let, já, která stane-li se v Čechách něco zajímavého, pohlednu k hvězdám a ptám se ti-še:

VZPOMÍNKA NA JOSEFA MATĚJKU A JEHO OHŮT.

—Helena Malřová.—

Nedělní odpoledne — jak šla za sebou týden po týdně celá tři léta — oživují mi v paměti s celým svým teplým kouzlem přátelských hovorů a hudby a s modrými oblaky cigaretového kouře, jenž plnil tichý saloněk u Matějčků.

Přehaly hodiny, byl tu večer, pověsčelo se, a zas cigarety, čaj, hovory — do desíti hodin, často i do půlnoci — ba stalo se jednou, že se přátelská schůzka protáhla do druhého dne a že jsme odcházeli od Matějčků — před polednem.

Po tři léta, každou neděli, Útlá a bledá paní Matějčková s velikými, zlatěhnědými očima, přicházela nám otevřít. Víral nás milý její úsměv, něžně vyčítavý, odpovídali jsme se trochu, ale vždy plný srdečnosti a dobroty. Nezapomenu nikdy na její úsměv!

V salonku na pohovce předseda dal Josef Matějka. Paní nahla čaje — cigarety byly již nabity (paní sama je vyráběla) — a hned bylo o čem hovořit; vyšla nějaká kniha, stalo se to a to v politice, nějaké polemiky čili jsme den před tím v kavárně — neboť v sobotu večer scházeli jsme se s Matějkou v Unionce — a i kdyby se bylo nic důležitého nestalo, u Matějčků, přišli-li Malřová, bylo vždy živo a rušno.

Také Žučka, psice collierka, vítala nás velmi vlnitě. V jejím pěkném, černém, záspicátělem o bližejí čili jsme velmi zřetelně, že nás má ráda. U ní nerozhodovaly ovšem ani politické, ani literární zajímavosti; říkalo se, že je Žučka mlsná prospěchářka, která miluje Malřovy proto, že jí přinášejí cukroví... ale odpouštělo se jí to, neboť byla roztomilá a měla hudební vzdělání. Jejím oblíbeným skladatelem byl Weber; ano, „Vyzvání k tanci“ bylo pro Žučku pokaždé vyzváním k hlasitému, nářkávému zpěvu. —

Josef Matějka byl tehdy veřejnosti znám pouze jako autor „Erxotiků“ a kritik. Ze byl i dramatickým autorem a že měl dokonce premiéru své aktovky „Sen těžké hodiny“ za sebou, o tom nevěděli nikdo.

Autor byl přítomen představení, bylo to na Směškové, v cyklu pořádaném „Kruhem českých spisovatelů“, vyslechl všechny úsudky a poznámky svých známých — a mlčel; jen v duchu se smál usmíval.

Bylo mu vyslechnout i několik ostrých soudů — mlčel.

A psal dále své povídky, svůj druhý román, „Duši pramenů“, — a mlčel.

Poslední rok již churavěl, trpěl velké bolesti, ale nikdy si nenafíkala, a v neděli odpoledne pokuřoval, pil čaj a fečnil, usmíval se světlým a teplým úsměvem, a byl vtipný, býval i zlomyslný, a byl nám všem starším bratrem, jehož převahu jsme uznávali a proti němuž nikdy jsme si nedovolili vystupovat příliš samo- statně.

Paní Helena dohlávala čaje, nabízela nové a nové cigarety a nabízela bez ustání a podávala ohně.

Byla tak náruživě oddána cigaretám, že nemohla pochopiti nekuřáka. Byla by se na mne dívala s politováním, kdybych byla nekuřáka; nebylo vůbec lze jejímu pobuzení odolát. Měla tak milý, dobrý hlas.

Nikdy nezapomenu na její hlas. Na její nesmílnou vroucnost, s jakou mluvila o dráhých jí knihách.

Ona šla jen svému muži a knihám.

Její zdraví nebylo nikdy příliš pevné, a ona často mluvila o své smrti. Ale nikdy, nikdy sentimentálně. Byla to vědomá, silná duše. Nikdy nenafíkala, nikdy se neohýbala, nezmltala.

Ona a můj muž uvažovali vždy

o tom, jaké to bude po jejich smrti.

„Budeme mít každý svou hvězdu, tam si budeme pokuřovat, rozmouvat spolu o životě a budeme se dívat dolů na svět a na ty, které jsme tam zanechali. Bude nám dobře!“

Nevěřila jsem však tehdy, že by mohla brzo zemřít, vždyť si nikdy nenafíkala.

V létě mívá Josef Matějka čtrnáctidenní dovolenou; manželé jezdívali vždy do rodného hnízda Matějčkovy, do Zaluží, na statek rodičů. Také tam bývali jsme zvaní a vítáni celou rodinou, stejně srdečně jako v Praze.

Zde byl Matějka šťasten a ve svém životě. Jeho okolí bylo usměvavé a dobré, nesentimentální a přísné jako jeho srdce. Zde vznikaly jeho poslední, nejlepší práce. Žel, i myšlenky k pracím novým, kterých už dokončit nemohl.

Nikdo netušil, jak blízký je jeho skon.

Viděla jsem jej naposled ku konci června, před jeho odjezdem do Zaluží.

Vypravoval, že byl u lékaře, že jeho nemoc je vážná — „ano, ano, pět, šest let... víc mi nezbyvá“, řekl s úsměvem, „ale těch pět, šest let —“

Nedofekl, jen jeho jasné, bystré oči ještě jasněji se rozzářily; věřil ve své síly; jeho dílo bylo rozpočteno na těch pět, šest let. Co mohl dáti! Co to bylo znamená!

„A už se trochu zmatofím — zmatofím“ bylo jeho slovo — „napíšeme vám, a vy nás zase navštívíte. S bohem, s bohem,“ loučil se se mnou.

Neshledali jsme se již.

Čekali jsme na psaní, nepřicházelo.

Přišla za měsíce paní Matějčková. Sama, ona, která nikdy sama neohodila.

Útlá a bledá, s velikými zlatě hnědými očima, na rtech úsměv plný srdečnosti a dobroty, jako vždy jsme ji znali, objevila se na prahu. Jen jakási rozpačitost jevila se v tomto směru.

„Jdu se smutnou novinou,“ promluvila divným, cizím hlasem, ale nepřestávala se usmívat. — „Pepa je mrtvý!“

V pokoji bylo plno letního slunce; jak asi krásné a vlnité bylo toto slunce v Zaluží, jak zářil asi celý úrodný, požehnaný kraj pod jeho paprsky!

A smrt —!

Ten, který věřil, že aspoň pět let tu ještě pobude — snad věřil i ve víc! — že vykoná krásné své dílo — ten už nežije!

Nebylo to uvěřitelné.

A paní Matějčková přestala se ušle usmívat, a my spatřili, jak je zmofena žalem, jak je bledší a útlejší než stín, jak krutou pravdou jsou její slova.

„Ale neplakala!“

Slyš plny její krásné oči, ale ona je přemáhala a vyprávěla. —

Vyprávěla nám o posledních dnech svého muže, o rychlém postupu jeho trapné nemoci, o jeho touze po životě. —

„On chtěl žít... tolik chtěl žít...“

Tak skončily přátelské hovory v tichém salonku, plném modrého kouře cigaretového. Paní Matějčková přišla k nám ještě jednou; to již ani nebyla ona, to byl obraz smrti.

Na naše domluvy, aby se šetřila, aby nekouřila, odpovídala se svým podivuhodným úsměvem hrdinou:

„A proč? Život nemá pro mne cenu.“

Na podzim ulehla.

Když zemřel můj muž, dostala jsem od ní dopis; prosila mne, a bych jí přišla povídat o zesnulém dobrém jejím příteli.

Tak jsme se shledaly zase.

Přenechala svou hvězdu Josefovi... na několik měsíců. A za půl roku po jeho smrti odešla i ona. Její krásný, tichý život uhasl, když nebylo možno žít pro bytost nejlíbejší.

Jsem nyní tři tady ve hvězdách; pokuřuji a povídám si o životě; vzpomínám; sleduji události našeho světa?

Já, která jsem tu zbyla jediná z přátelského kruhu, z důvěrného soultí tři nezapomenutelných let, já, která stane-li se v Čechách něco zajímavého, pohlednu k hvězdám a ptám se ti-še:

VZPOMÍNKA NA JOSEFA MATĚJKU A JEHO OHŮT.

—Helena Malřová.—

Nedělní odpoledne — jak šla za sebou týden po týdně celá tři léta — oživují mi v paměti s celým svým teplým kouzlem přátelských hovorů a hudby a s modrými oblaky cigaretového kouře, jenž plnil tichý saloněk u Matějčků.

Přehaly hodiny, byl tu večer, pověsčelo se, a zas cigarety, čaj, hovory — do desíti hodin, často i do půlnoci — ba stalo se jednou, že se přátelská schůzka protáhla do druhého dne a že jsme odcházeli od Matějčků — před polednem.

Po tři léta, každou neděli, Útlá a bledá paní Matějčková s velikými, zlatěhnědými očima, přicházela nám otevřít. Víral nás milý její úsměv, něžně vyčítavý, odpovídali jsme se trochu, ale vždy plný srdečnosti a dobroty. Nezapomenu nikdy na její úsměv!

V salonku na pohovce předseda dal Josef Matějka. Paní nahla čaje — cigarety byly již nabity (paní sama je vyráběla) — a hned bylo o čem hovořit; vyšla nějaká kniha, stalo se to a to v politice, nějaké polemiky čili jsme den před tím v kavárně — neboť v sobotu večer scházeli jsme se s Matějkou v Unionce — a i kdyby se bylo nic důležitého nestalo, u Matějčků, přišli-li Malřová, bylo vždy živo a rušno.

Také Žučka, psice collierka, vítala nás velmi vlnitě. V jejím pěkném, černém, záspicátělem o bližejí čili jsme velmi zřetelně, že nás má ráda. U ní nerozhodovaly ovšem ani politické, ani literární zajímavosti; říkalo se, že je Žučka mlsná prospěchářka, která miluje Malřovy proto, že jí přinášejí cukroví... ale odpouštělo se jí to, neboť byla roztomilá a měla hudební vzdělání. Jejím oblíbeným skladatelem byl Weber; ano, „Vyzvání k tanci“ bylo pro Žučku pokaždé vyzváním k hlasitému, nářkávému zpěvu. —

Josef Matějka byl tehdy veřejnosti znám pouze jako autor „Erxotiků“ a kritik. Ze byl i dramatickým autorem a že měl dokonce premiéru své aktovky „Sen těžké hodiny“ za sebou, o tom nevěděli nikdo.

Autor byl přítomen představení, bylo to na Směškové, v cyklu pořádaném „Kruhem českých spisovatelů“, vyslechl všechny úsudky a poznámky svých známých — a mlčel; jen v duchu se smál usmíval.

Bylo mu vyslechnout i několik ostrých soudů — mlčel.

A psal dále své povídky, svůj druhý román, „Duši pramenů“, — a mlčel.

Poslední rok již churavěl, trpěl velké bolesti, ale nikdy si nenafíkala, a v neděli odpoledne pokuřoval, pil čaj a fečnil, usmíval se světlým a teplým úsměvem, a byl vtipný, býval i zlomyslný, a byl nám všem starším bratrem, jehož převahu jsme uznávali a proti němuž nikdy jsme si nedovolili vystupovat příliš samo- statně.

Paní Helena dohlávala čaje, nabízela nové a nové cigarety a nabízela bez ustání a podávala ohně.

Byla tak náruživě oddána cigaretám, že nemohla pochopiti nekuřáka. Byla by se na mne dívala s politováním, kdybych byla nekuřáka; nebylo vůbec lze jejímu pobuzení odolát. Měla tak milý, dobrý hlas.

Nikdy nezapomenu na její hlas. Na její nesmílnou vroucnost, s jakou mluvila o dráhých jí knihách.

Ona šla jen svému muži a knihám.

Její zdraví nebylo nikdy příliš pevné, a ona často mluvila o své smrti. Ale nikdy, nikdy sentimentálně. Byla to vědomá, silná duše. Nikdy nenafíkala, nikdy se neohýbala, nezmltala.

Ona a můj muž uvažovali vždy

SCHŮZE DAMSKÝCH SPOLKŮ.

Zrovna tak jako všechno se časem přejíže, tak také nadšení v našem spolkovém životě ochabuje, stáváme se nad míru netečními, pohodlnými, zvolíme si dobré úřednice a na ty složíme všechnu zodpovědnost v řízení spolkových záležitostí a o další se nestaráme. Nemyslím, že je to správné, uvalovat všechnu práci na bedra jen několika členek a pak když se nám něco nezamlouvá jen práci jejich, často ještě dosti nešetřně odsuzovati. Každá členka, když přistupuje ku kterémukoliv združení, zároveň slibuje plniti všechny požadavky ve stanovách tohoto občanského a tu jest její povinností slovu svému dostát. Však žel, že se tak u mnohých neděje, většina jejich jest tak pohodlná, že ani jednou za rok se ve schůzi neokáže a o zdar spolku se vůbec nestará. Když však přijde nemoc neb jiné neštěstí, kde jest oprávněná pouzítí výhod, které spolek členkám svým poskytuje, tož teprv se hlásí, že též ona patří ku združení a přeje si výhod těch v plném znění zákonů jeho a to bez ohledu na stav pokladny, která často trpí úbytěmi a to jen z příčin netečnosti a pohodlnosti mnohých také členek. Jest zřejmo, chceme-li, aby spolek prosperoval, musíme všechny přiložit ruku k dílu a pomáhati dle sil svých v udržování zájmu a pečovat o rozkvět a zdar tělesa ku kterému nás váže čestný slib náš, neb jest to naše povinnost. Jestli slovo činí muže, tož má též ten samý význam pro ženu, neboť v tom se značí dobrý a pevný charakter člověka.

Velice mile mne potěšila společnost p. A. Kučerové z David City, jež díla účtářskou se svým malým synáčkem u p. A. Vitámové a zároveň se sdělavši naší schůze klubu Koneanského, jež se odhývala v pátek minulý týden. P. Kučerová jest členkou Sdružení žen v David City již několik let. Též nás všech její přítomnost.

Paní Anně Kutákové, manželce našeho ositelého, smutného a zarmouceného redaktora, srdečně děkuji za vzpomínku zaslanou posledních z Chicago, Ill., kde díla návštěvou u svého otce.

Musím douhat, že tak trochu sympatizují s p. Kutákovou, neboť jest to samoty již tento rok sama dosti zkusila. Já starouček se k starosti též spustil a toula se mně po světě a to už za toto léto po-

o tom, jaké to bude po jejich smrti.

„Budeme mít každý svou hvězdu, tam si budeme pokuřovat, rozmouvat spolu o životě a budeme se dívat dolů na svět a na ty, které jsme tam zanechali. Bude nám dobře!“

Nevěřila jsem však tehdy, že by mohla brzo zemřít, vždyť si nikdy nenafíkala.

V létě mívá Josef Matějka čtrnáctidenní dovolenou; manželé jezdívali vždy do rodného hnízda Matějčkovy, do Zaluží, na statek rodičů. Také tam bývali jsme zvaní a vítáni celou rodinou, stejně srdečně jako v Praze.

Zde byl Matějka šťasten a ve svém životě. Jeho okolí bylo usměvavé a dobré, nesentimentální a přísné jako jeho srdce. Zde vznikaly jeho poslední, nejlepší práce. Žel, i myšlenky k pracím novým, kterých už dokončit nemohl.

Nikdo netušil, jak blízký je jeho skon.

Viděla jsem jej naposled ku konci června, před jeho odjezdem do Zaluží.

Vypravoval, že byl u lékaře, že jeho nemoc je vážná — „ano, ano, pět, šest let... víc mi nezbyvá“, řekl s úsměvem, „ale těch pět, šest let —“

Nedofekl, jen jeho jasné, bystré oči ještě jasněji se rozzářily; věřil ve své síly; jeho dílo bylo rozpočteno na těch pět, šest let. Co mohl dáti! Co to bylo znamená!

„A už se trochu zmatofím — zmatofím“ bylo jeho slovo — „napíšeme vám, a vy nás zase navštívíte. S bohem, s bohem,“ loučil se se mnou.

Neshledali jsme se již.

Čekali jsme na psaní, nepřicházelo.

Přišla za měsíce paní Matějčková. Sama, ona, která nikdy sama neohodila.

Útlá a bledá, s velikými zlatě hnědými očima, na rtech úsměv plný srdečnosti a dobroty, jako vždy jsme ji znali, objevila se na prahu. Jen jakási rozpačitost jevila se v tomto směru.

„Jdu se smutnou novinou,“ promluvila divným, cizím hlasem, ale nepřestávala se usmívat. — „Pepa je mrtvý!“

V pokoji bylo plno letního slunce; jak asi krásné a vlnité bylo toto slunce v Zaluží, jak zářil asi celý úrodný, požehnaný kraj pod jeho paprsky!

A smrt —!

Ten, který věřil, že aspoň pět let tu ještě pobude — snad věřil i ve víc! — že vykoná krásné své dílo — ten už nežije!

Nebylo to uvěřitelné.

A paní Matějčková přestala se ušle usmívat, a my spatřili, jak je zmofena žalem, jak je bledší a útlejší než stín, jak krutou pravdou jsou její slova.

„Ale neplakala!“

Slyš plny její krásné oči, ale ona je přemáhala a vyprávěla. —

Vyprávěla nám o posledních dnech svého muže, o rychlém postupu jeho trapné nemoci, o jeho touze po životě. —

„On chtěl žít... tolik chtěl žít...“

Tak skončily přátelské hovory v tichém salonku, plném modrého kouře cigaretového. Paní Matějčková přišla k nám ještě jednou; to již ani nebyla ona, to byl obraz smrti.

Na naše domluvy, aby se šetřila, aby nekouřila, odpovídala se svým podivuhodným úsměvem hrdinou:

„A proč? Život nemá pro mne cenu.“

Na podzim ulehla.

Když zemřel můj muž, dostala jsem od ní dopis; prosila mne, a bych jí přišla povídat o zesnulém dobrém jejím příteli.

Tak jsme se shledaly zase.

Přenechala svou hvězdu Josefovi... na několik měsíců. A za půl roku po jeho smrti odešla i ona. Její krásný, tichý život uhasl, když nebylo možno žít pro bytost nejlíbejší.

Jsem nyní tři tady ve hvězdách; pokuřuji a povídám si o životě; vzpomínám; sleduji události našeho světa?

Já, která jsem tu zbyla jediná z přátelského kruhu, z důvěrného soultí tři nezapomenutelných let, já, která stane-li se v Čechách něco zajímavého, pohlednu k hvězdám a ptám se ti-še:

VZPOMÍNKA NA JOSEFA MATĚJKU A JEHO OHŮT.

—Helena Malřová.—

Nedělní odpoledne — jak šla za sebou týden po týdně celá tři léta — oživují mi v paměti s celým svým teplým kouzlem přátelských hovorů a hudby a s modrými oblaky cigaretového kouře, jenž plnil tichý saloněk u Matějčků.

Přehaly hodiny, byl tu večer, pověsčelo se, a zas cigarety, čaj, hovory — do desíti hodin, často i do půlnoci — ba stalo se jednou, že se přátelská schůzka protáhla do druhého dne a že jsme odcházeli od Matějčků — před polednem.

Po tři léta, každou neděli, Útlá a bledá paní Matějčková s velikými, zlatěhnědými očima, přicházela nám otevřít. Víral nás milý její úsměv, něžně vyčítavý, odpovídali jsme se trochu, ale vždy plný srdečnosti a dobroty. Nezapomenu nikdy na její úsměv!

V salonku na pohovce předseda dal Josef Matějka. Paní nahla čaje — cigarety byly již nabity (paní sama je vyráběla) — a hned bylo o čem hovořit; vyšla nějaká kniha, stalo se to a to v politice, nějaké polemiky čili jsme den před tím v kavárně — neboť v sobotu večer scházeli jsme se s Matějkou v Unionce — a i kdyby se bylo nic důležitého nestalo, u Matějčků, přišli-li Malřová, bylo vždy živo a rušno.

Také Žučka, psice collierka, vítala nás velmi vlnitě. V jejím pěkném, černém, záspicátělem o bližejí čili jsme velmi zřetelně, že nás má ráda. U ní nerozhodovaly ovšem ani politické, ani literární zajímavosti; říkalo se, že je Žučka mlsná prospěchářka, která miluje Malřovy proto, že jí přinášejí cukroví... ale odpouštělo se jí to, neboť byla roztomilá a měla hudební vzdělání. Jejím oblíbeným skladatelem byl Weber; ano, „Vyzvání k tanci“ bylo pro Žučku pokaždé vyzváním k hlasitému, nářkávému zpěvu. —

Josef Matějka byl tehdy veřejnosti znám pouze jako autor „Erxotiků“ a kritik. Ze byl i dramatickým autorem a že měl dokonce premiéru své aktovky „Sen těžké hodiny“ za sebou, o tom nevěděli nikdo.

Autor byl přítomen představení, bylo to na Směškové, v cyklu pořádaném „Kruhem českých spisovatelů“, vyslechl všechny úsudky a poznámky svých známých — a mlčel; jen v duchu se smál usmíval.

Bylo mu vyslechnout i několik ostrých soudů — mlčel.

A psal dále své povídky, svůj druhý román, „Duši pramenů“, — a mlčel.

Poslední rok již churavěl, trpěl velké bolesti, ale nikdy si nenafíkala, a v neděli odpoledne pokuřoval, pil čaj a fečnil, usmíval se světlým a teplým úsměvem, a byl vtipný, býval i zlomyslný, a byl nám všem starším bratrem, jehož převahu jsme uznávali a proti němuž nikdy jsme si nedovolili vystupovat příliš samo- statně.

Paní Helena dohlávala čaje, nabízela nové a nové cigarety a nabízela bez ustání a podávala ohně.

Byla tak náruživě oddána cigaretám, že nemohla pochopiti nekuřáka. Byla by se na mne dívala s politováním, kdybych byla nekuřáka; nebylo vůbec lze jejímu pobuzení odolát. Měla tak milý, dobrý hlas.

Nikdy nezapomenu na její hlas. Na její nesmílnou vroucnost, s jakou mluvila o dráhých jí knihách.

Ona šla jen svému muži a knihám.

Její zdraví nebylo nikdy příliš pevné, a ona často mluvila o své smrti. Ale nikdy, nikdy sentimentálně. Byla to vědomá, silná duše. Nikdy nenafíkala, nikdy se neohýbala, nezmltala.

Ona a můj muž uvažovali vždy

SCHŮZE DAMSKÝCH SPOLKŮ.

Zrovna tak jako všechno se časem přejíže, tak také nadšení v našem spolkovém životě ochabuje, stáváme se nad míru netečními, pohodlnými, zvolíme si dobré úřednice a na ty složíme všechnu zodpovědnost v řízení spolkových záležitostí a o další se nestaráme. Nemyslím, že je to správné, uvalovat všechnu práci na bedra jen několika členek a pak když se nám něco nezamlouvá jen práci jejich, často ještě dosti nešetřně odsuzovati. Každá členka, když přistupuje ku kterémukoliv združení, zároveň slibuje plniti všechny požadavky ve stanovách tohoto občanského a tu jest její povinností slovu svému dostát. Však žel, že se tak u mnohých neděje, většina jejich jest tak pohodlná, že ani jednou za rok se ve schůzi neokáže a o zdar spolku se vůbec nestará. Když však přijde nemoc neb jiné neštěstí, kde jest oprávněná pouzítí výhod, které spolek členkám svým poskytuje, tož teprv se hlásí, že též ona patří ku združení a přeje si výhod těch v plném znění zákonů jeho a to bez ohledu na stav pokladny, která často trpí úbytěmi a to jen z příčin netečnosti a pohodlnosti mnohých také členek. Jest zřejmo, chceme-li, aby spolek prosperoval, musíme všechny přiložit ruku k dílu a pomáhati dle sil svých v udržování zájmu a pečovat o rozkvět a zdar tělesa ku kterému nás váže čestný slib náš, neb jest to naše povinnost. Jestli slovo činí muže, tož má též ten samý význam pro ženu, neboť v tom se značí dobrý a pevný charakter člověka.

Velice mile mne potěšila společnost p. A. Kučerové z David City, jež díla účtářskou se svým malým synáčkem u p. A. Vitámové a zároveň se sdělavši naší schůze klubu Koneanského, jež se odhývala v pátek minulý týden. P. Kučerová jest členkou Sdružení žen v David City již několik let. Též nás všech její přítomnost.

Paní Anně Kutákové, manželce našeho ositelého, smutného a zarmouceného redaktora, srdečně děkuji za vzpomínku zaslanou posledních z Chicago, Ill., kde díla návštěvou u svého otce.

Musím douhat, že tak trochu sympatizují s p. Kutákovou, neboť jest to samoty již tento rok sama dosti zkusila. Já starouček se k starosti též spustil a toula se mně po světě a to už za toto léto po-

o tom, jaké to bude po jejich smrti.

„Budeme mít každý svou hvězdu, tam si budeme pokuřovat, rozmouvat spolu o životě a budeme se dívat dolů na svět a na ty, které jsme tam zanechali. Bude nám dobře!“

Nevěřila jsem však tehdy, že by mohla brzo zemřít, vždyť si nikdy nenafíkala.

V létě mívá Josef Matějka čtrnáctidenní dovolenou; manželé jezdívali vždy do rodného hnízda Matějčkovy, do Zaluží, na statek rodičů. Také tam bývali jsme zvaní a vítáni celou rodinou, stejně srdečně jako v Praze.

Zde byl Matějka šťasten a ve svém životě. Jeho okolí bylo usměvavé a dobré, nesentimentální a přísné jako jeho srdce. Zde vznikaly jeho poslední, nejlepší práce. Žel, i myšlenky k pracím novým, kterých už dokončit nemohl.

Nikdo netušil, jak blízký je jeho skon.

Viděla jsem jej naposled ku konci června, před jeho odjezdem do Zaluží.

Vypravoval, že byl u lékaře, že jeho nemoc je vážná — „ano, ano, pět, šest let... víc mi nezbyvá“, řekl s úsměvem, „ale těch pět, šest let —“

Nedofekl, jen jeho jasné, bystré oči ještě jasněji se rozzářily; věřil ve své síly; jeho dílo bylo rozpočteno na těch pět, šest let. Co mohl dáti! Co to bylo znamená!

„A už se trochu zmatofím — zmatofím“ bylo jeho slovo — „napíšeme vám, a vy nás zase navštívíte. S bohem, s bohem,“ loučil se se mnou.

Neshledali jsme se již.

Čekali jsme na psaní, nepřicházelo.

Přišla za měsíce paní Matějčková. Sama, ona, která nikdy sama neohodila.

Útlá a bledá, s velikými zlatě hnědými očima, na rtech úsměv plný srdečnosti a dobroty, jako vždy jsme ji znali, objevila se na prahu. Jen jakási rozpačitost jevila se v tomto směru.

„Jdu se smutnou novinou,“ promluvila divným, cizím hlasem, ale nepřestávala se usmívat. — „Pepa je mrtvý!“

V pokoji bylo plno letního slunce; jak asi krásné a vlnité bylo toto slunce v Zaluží, jak zářil asi celý úrodný, požehnaný kraj pod jeho paprsky!

A smrt —!

Ten, který věřil, že aspoň pět let tu ještě pobude — snad věřil i ve víc! — že vykoná krásné své dílo — ten už nežije!

Nebylo to uvěřitelné.

A paní Matějčková přestala se ušle usmívat, a my spatřili, jak je zmofena žalem, jak je bledší a útlejší než stín, jak krutou pravdou jsou její slova.

„Ale neplakala!“

Slyš plny její krásné oči, ale ona je přemáhala a vyprávěla. —

Vyprávěla nám o posledních dnech svého muže, o rychlém postupu jeho trapné nemoci, o jeho touze po životě. —

„On chtěl žít... tolik chtěl žít...“

Tak skončily přátelské hovory v tichém salonku, plném modrého kouře cigaretového. Paní Matějčková přišla k nám ještě jednou; to již ani nebyla ona, to byl obraz smrti.

Na naše domluvy, aby se šetřila, aby nekouřila, odpovídala se svým podivuhodným úsměvem hrdinou:

„A proč? Život nemá pro mne cenu.“

Na podzim ulehla.

Když zemřel můj muž, dostala jsem od ní dopis; prosila mne, a bych jí přišla povídat o zesnulém dobrém jejím příteli.

Tak jsme se shledaly zase.

Přenech